
جرایم و مجازات‌ها در اسلام

تألیف:
دکتر عیسی ولایی

مجمع علمی و فرهنگی مجد

سرشناسه
عنوان و نام پدیدآورنده : مجازات‌ها در اسلام /
تألیف عیسی ولایی.
مشخصات نشر: تهران، مجد، ۱۳۹۱.
مشخصات ظاهری : ۴۱۶ ص.
شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۱۹۳-۰۸۱-۲
موضوع : مجازات (فقه)
موضوع : مجازات -- جنبه‌های مذهبی -- اسلام
رده‌بندی کنگره : ۴۱۳۹۱ ج ۸ / BP۱۹۵
رده‌بندی دیویی : ۲۹۷/۳۷۵
شماره کتابشناسی ملی : ۲۸۲۷۷۷۲

جرایم و مجازات‌ها در اسلام

تألیف: دکتر عیسی ولایی

ویراستار: عباس ایلخان

تصحیح و مقابله: مهسا حمداللهی

انتشارات مجد

چاپ اول: ۱۳۹۱ - تعداد: ۵۰۰ نسخه

قیمت: ۱۳۰۰۰ تومان

حق چاپ محفوظ و منحصر به «مجد» است.

دفتر مرکزی:

تهران، میدان انقلاب، ابتدای خیابان اردیبهشت، تقاطع شهدای ژاندارمری، پلاک ۵۹

تلفن و دورنگار: ۶۶۴۹۵۰۳۴ - ۶۶۴۰۹۴۲۲ - ۶۶۴۳۲۸۶

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۹۳-۰۸۱-۲

ISBN: 978-600-193-081-2

نمایشگاه‌های دائمی آثار حقوقی «مجد»

شعبه فروردین: خیابان ۱۲ فروردین، مقابل تعزیرات، پلاک ۲۸۳، طبقه دوم - تلفن: ۶۶۴۹۰۹۰۸

شعبه اردیبهشت: خیابان اردیبهشت (منیری جارید)، تقاطع شهدای ژاندارمری، پلاک ۵۷ - تلفن: ۶۶۴۸۶۸۷۲

شعبه کریمخان: بلوار کریمخان، بعد از خردمند شمالی، پلاک ۴۳، واحد ۲ - تلفن: ۸۸۸۳۴۳۳۷

شعبه یزد: خیابان فرخی یزدی، مجتمع تجاری شقایق، طبقه هم کف - تلفن: ۶۲۶۸۶۷۰ - ۰۳۵۱

www.majdlaw.com

E-mail: mailmajd@yahoo.com

سیستم اشتراک پذیری «مجد»:

ارسال پیامک حاوی نام و نام خانوادگی و شغل (در صورت تمایل) به شماره ۳۰۰۰۸۷۷۶۷۷

فصلنامه حقوقی مجد با ارائه مقالات اساتید مبرز حقوق کشور بطور منظم منتشر می‌شود.

فهرست مطالب

۱۵.....	پیشگفتار
۱۵.....	۱. حیات بخشی
۱۶.....	۲. پیشگیری
۱۷.....	۳. ارباب و عبرت گیری
۱۷.....	۴. اصلاح و تأییب مجرم
۱۸.....	۵. طهر از گناه
۱۹.....	۶. حفظ مصالح
۲۱.....	مقدمه
۲۱.....	الف: جرم چیست و مجرم کیست؟
۲۳.....	ب: مجازات و کیف
۲۵.....	بخش اول: تبیین قواعد و اصطلاحات کلیدی
۲۷.....	مقدمه
۲۸.....	فصل اول: مصلحت
۲۸.....	گفتار اول: مصلحت در لغت و اصطلاح
۲۸.....	گفتار دوم: مصلحت در کلام فقها
۳۰.....	گفتار سوم: جایگاه مصلحت در فقه
۳۰.....	الف: مصلحت در فقه اهل سنت
۳۱.....	ب: مصلحت در فقه امامیه
۳۳.....	گفتار چهارم: نقطه اشتراک و افتراق فریقین در مصلحت
۳۳.....	الف: نقطه اشتراک
۳۴.....	ب: نقطه افتراق
۳۷.....	گفتار پنجم: ضوابط حاکم بر مصلحت
۳۷.....	۱. قطعیت
۳۷.....	۲. کلیت
۳۷.....	۳. مطابقت مصلحت با مقاصد شرع
۳۷.....	گفتار ششم: احکام فقهی مستند به مصلحت
۳۷.....	الف: اقتصادی
۳۸.....	ب: احکام قضایی

۴۲	فصل دوم: عناوین ثانویه و جایگاه آن
۴۲	مبحث اول: تعریف عناوین ثانویه
۴۲	الف: حکم واقعی اولی
۴۲	ب: حکم واقعی ثانوی
۴۳	تفاوت احکام اولی با احکام ثانوی
۴۳	مبحث دوم: اقسام عناوین ثانویه
۴۴	۱. اضطراب
۴۴	الف: آیات
۴۵	ب: روایات
۴۵	ج: عقل
۴۶	۲. ضرر
۴۸	۳. حفظ نظام
۴۸	گفتار اول: تعریف حفظ نظام
۴۹	گفتار دوم: ادله ضرورت حفظ نظام
۵۱	گفتار سوم: گستره قاعده حفظ نظام
۵۳	۴. اهم و مهم
۵۳	گفتار اول: معنای قاعده اهم و مهم
۵۳	گفتار دوم: ادله قاعده اهم و مهم
۵۴	گفتار سوم: گستره قاعده اهم و مهم
۵۵	مبحث سوم: نقش عناوین ثانویه در حل مسائل مستحدثه
۵۸	فصل سوم: حق
۵۸	گفتار اول: مفهوم حق
۵۹	الف: سلطنت
۶۰	ب: ملک
۶۰	ج: حکم
۶۰	گفتار دوم: اقسام حق
۶۴	۱. حق الله خالص (محض)
۶۴	۲. حق الناس خالص (محض)
۶۴	۳. حق مشترک
۶۵	گفتار سوم: ویژگی‌های حق الله و حق الناس
۶۵	الف: ویژگی حق الناس

۶۶	ب: ویژگی حق الله.....
۶۷	گفتار چهارم: نشانه های جدایی حق الله از حق الناس.....
۶۷	۱. ضرورت مطالبه حق الناس.....
۶۷	۲. امکان رسیدگی غیابی در حقوق الناس بر خلاف حق الله.....
۶۷	۳. شهادت بر شهادت.....
۶۸	۴. قضاوت بر اساس سوگند.....
۶۸	۵. قضاوت بر اساس یک شاهد.....
۶۸	۶. عدالت شاهد.....
۶۹	۷. مطلوبیت اقرار در حق الناس.....
۶۹	۸. تبرع به شهادت.....
۶۹	۹. کفالت.....
۶۹	۱۰. شفاعت.....
۷۰	۱۱. مطلوبیت تأخیر در اجرای حق الناس.....
۷۰	۱۲. مشهور فقها در شخاص.....
۷۱	۱۳. قابلیت انتقال حق الناس.....
۷۲	فصل چهارم: عفو.....
۷۲	گفتار اول: ماهیت عفو و اقسام آن.....
۷۳	۱-۴- عفو حاکم.....
۷۴	۲-۴- گذشت اشخاص.....
۷۵	گفتار دوم: موارد عفو در مجازاتهای حدی.....
۷۵	۱. جرایم قابل گذشت در حقوق.....
۷۶	۲. جرایم قابل گذشت در فقه.....
۷۶	الف) عفو حاکم در حق الله.....
۸۰	ب) عفو حاکم در حق الناس.....
۸۲	گفتار سوم: عفو در زمان غیبت.....
۸۴	فصل پنجم: نقش زمان و مکان در استنباط احکام.....
۸۵	گفتار اول: تعریف دو واژه زمان و مکان.....
۸۷	گفتار دوم: جایگاه موضوع در احکام.....
۹۰	گفتار سوم: تأثیر زمان و مکان در ملاک احکام.....
۹۱	گفتار چهارم: تأثیر زمان و مکان در اجرای حکم.....
۹۲	گفتار پنجم: نقش زمان و مکان در کلام رهبران معصوم.....

- گفتار ششم: نقش زمان و مکان در کلمات فقها ۹۴
- گفتار هفتم: تأثیر زمان و مکان بر احکام قضایی کیفری ۹۷
- فصل ششم: قاعده درء ۹۸
- گفتار اول: معنای قاعده درء ۹۹
- گفتار دوم: مدارک «قاعده درء» ۱۰۰
- گفتار سوم: چیستی شبهه و شبهات مسقط حد ۱۰۱
- گفتار چهارم: قلمروی قاعده درء ۱۰۴
- الف) قلمروی قاعده درء در شبهه موضوعیه و حکمیه ۱۰۴
- ب) شبهه متهم یا قاضی ۱۰۶
- ج: شبهه در عناصر سه گانه جرم ۱۰۷
- د) قلمروی قاعده درء در «حدود - قصاص» ۱۰۹
- ه) قلمروی قاعده درء در «تعزیرات» ۱۱۲
- فصل هفتم: تساهل و تسامح در اسلام ۱۱۵
- گفتار اول: سهولت دین در مرحله تقنین ۱۱۷
- گفتار دوم: تساهل در مرحله تقنین ۱۱۹
- گفتار سوم: تساهل در مرحله اجرای قانون ۱۲۰
- بخش دوم: حدود ۱۲۳
- فصل اول: حد ۱۲۷
- گفتار اول: حد در لغت ۱۲۷
- گفتار دوم: حد در قرآن ۱۲۸
- گفتار سوم: حد در کلام رهبران معصوم ۱۳۱
- الف: معنای لغوی ۱۳۲
- ب: مطلق عقوبت (اعم از حد یا تعزیر) ۱۳۲
- ج: مجازات‌های معین (به معنای اصطلاحی) ۱۳۴
- د: حد به معنای تعزیر (مجازات‌های غیر معین) ۱۳۵
- گفتار چهارم: حد در کلمات فقها ۱۳۶
- گفتار پنجم: حد در قوانین موضوعه ۱۳۸
- فصل دوم: انواع جرایم حدی ۱۳۹
- مبحث اول: زنا ۱۴۰
- گفتار اول: زنا چیست و زانی کیست؟ ۱۴۱

۱۴۲	گفتار دوم: اقسام مجازات‌های زنا
۱۴۵	گفتار سوم: راههای اثبات زنا
۱۴۵	الف) اقرار
۱۴۷	ب) شهادت شهود
۱۵۰	ج) علم قاضی
۱۵۰	گفتار چهارم: کیفیت اجرای حد زنا
۱۵۳	مبحث دوم: لواط
۱۵۳	گفتار اول: مفهوم و مصداق لواط
۱۵۳	گفتار دوم: راههای اثبات لواط
۱۵۴	گفتار سوم: کیفر و مجازات لواط
۱۵۵	گفتار چهارم: تفخیز
۱۵۶	مبحث سوم: مساحقه
۱۵۶	گفتار اول: معنای مساحقه و راههای اثبات آن
۱۵۶	گفتار دوم: مجازات و کیفر مساحقه
۱۵۷	مبحث چهارم: قیادت و قوادی
۱۵۷	گفتار اول: معنای قیادت و راههای اثبات آن
۱۵۸	گفتار دوم: کیفر و مجازات قیادت
۱۵۸	مبحث پنجم: سرقت
۱۵۹	گفتار اول: سرقت چیست و سارق کیست؟
۱۵۹	گفتار دوم: تفکیک سرقت از مفاهیم مشابه
۱۵۹	الف) استلاب، اختطاف
۱۶۰	ب) اختلاس
۱۶۱	ج) طرّاک
۱۶۱	د) منبج و مرقد
۱۶۱	ه) محتال
۱۶۲	گفتار سوم: شرایط اجرای حد
۱۶۷	گفتار چهارم: راههای اثبات سرقت حدی
۱۶۸	گفتار پنجم: کیفر و مجازات سرقت حدی
۱۷۰	گفتار ششم: مسقطات حد سرقت
۱۷۱	مبحث ششم: محاربه
۱۷۲	گفتار اول: محاربه چیست و محارب کیست؟

گفتار دوم: راههای اثبات محاربه.....	۱۷۶
گفتار سوم: کیفر محارب و کیفیت اجرای آن.....	۱۷۸
گفتار چهارم: موارد سقوط مجازات.....	۱۸۲
الف) مرگ.....	۱۸۲
ب) توبه.....	۱۸۲
ج) جنون محارب.....	۱۸۳
د) موارد سقوط حد سرقت.....	۱۸۴
مبحث هفتم: ارتداد.....	۱۸۵
گفتار اول: معنای ارتداد و اقسام مرتد.....	۱۸۵
گفتار دوم: کیفر مجازات ارتداد.....	۱۸۸
گفتار سوم: افتراق اهل سنت و امامیه.....	۱۹۲
گفتار چهارم: راههای اثبات ارتداد.....	۱۹۴
مبحث هشتم: قذف.....	۱۹۵
گفتار اول: قذف چیست و قاذف کیست؟.....	۱۹۶
گفتار دوم: شرایط قذف کننده.....	۱۹۶
گفتار سوم: شرایط قذف شونده (مقدوف).....	۱۹۷
گفتار چهارم: راههای اثبات قذف و کیفر مجازات قاذف.....	۱۹۸
گفتار پنجم: موارد سقوط حد قذف.....	۲۰۰
مبحث نهم: نوشیدن مسکرات، شرب خمر.....	۲۰۲
گفتار اول: شرب مسکرات و راههای اثبات آن.....	۲۰۳
گفتار دوم: مقدار حد و کیفیت اجرای آن.....	۲۰۳
مبحث دهم: سب پیامبر (ص)، ادعای پیامبری و جادوگری.....	۲۰۴
الف) سب پیامبر.....	۲۰۴
ب) ادعای نبوت.....	۲۰۶
ج) جادوگری.....	۲۰۶
مبحث یازدهم: قصاص در اسلام.....	۲۰۷
گفتار اول: مفهوم و ماهیت قصاص.....	۲۰۸
گفتار دوم: دلایل مشروعیت قصاص.....	۲۱۱
گفتار سوم: اهداف حکم قصاص.....	۲۱۴
گفتار چهارم: راههای اثبات قصاص.....	۲۱۶
الف) اقرار.....	۲۱۶

۲۱۶	ب) شهادت گواهان
۲۱۸	ج) علم قاضی
۲۱۸	د) قسامه
۲۲۰	گفتار پنجم: اقسام قصاص
۲۲۰	الف) قصاص نفس
۲۲۱	ب) قصاص عضو
۲۲۲	گفتار ششم: شرایط قتل موجب قصاص
۲۲۲	الف: شرایط قصاص نفس
۲۲۵	ب) شرایط قصاص عضو
۲۲۶	گفتار هفتم: چگونگی قصاص
۲۲۷	گفتار هشتم: سقطات قصاص
۲۲۸	مبحث دوازدهم: دیات
۲۲۹	گفتار اول: مفهوم و ماهیت دیه و ارش
۲۳۱	گفتار دوم: دلایل مشروعیت دیه
۲۳۲	الف) دیه در قرآن
۲۳۳	ب) دیه در روایات
۲۳۴	ج) اجماع
۲۳۴	گفتار سوم: کیفیت و چگونگی دیه و ارش
۲۳۹	فصل سوم: انواع مجازات‌های حدی
۲۳۹	الف) اعدام
۲۴۰	ب) رجم
۲۴۰	ج) شلاق
۲۴۱	د) قطع عضو
۲۴۱	ه) حبس ابد
۲۴۱	و) به دار آویختن (صلب)
۲۴۱	ز) تبعید
۲۴۲	ح) کور کردن چشم
۲۴۲	ط) سر تراشیدن
۲۴۳	فصل چهارم: اجرای حد در زمان غیبت امام معصوم
۲۴۶	گفتار اول: قائلین به جایز نبودن
۲۴۹	گفتار دوم: قائلین به جایز بودن

۲۵۲	گفتار سوم: دلایل قائلین به جایز بودن
۲۵۳	گفتار چهارم: دلایل قائلین به جایز نبودن
۲۵۵	گفتار پنجم: نقد دلایل طرفداران جایز نبودن
۲۵۷	بخش سوم: تعزیرات
۲۵۹	درآمد
۲۶۱	فصل اول: واژه تعزیر
۲۶۱	گفتار اول: تعزیر در لغت
۲۶۲	گفتار دوم: تعزیر در قرآن
۲۶۳	گفتار سوم: تعزیر در کلام رهبران معصوم
۲۶۳	الف) تعزیر به صورت مطلق
۲۶۴	ب) تأدیب به جای تعزیر
۲۶۴	ج) تعزیر به معنای شلاق‌های معین
۲۶۵	د) اطلاق تعزیر به ضرب کمتر از حد
۲۶۵	ه) تعزیر به معنای ضرب شدید
۲۶۶	و) اطلاق تعزیر به جمع بین ضرب و غیر ضرب
۲۶۷	ز) تعزیر به معنای مجازات معین
۲۶۷	گفتار چهارم: تعزیر در کلام فقها
۲۷۱	فصل دوم: قلمروی تعزیرات
۲۷۱	گفتار اول: فقها و گستره تعزیرات
۲۷۷	گفتار دوم: تعزیر مقدر و غیر مقدر و کفر آن
۲۷۹	فصل سوم: موارد جایگزینی حد و تعزیر به جای هم
۲۷۹	گفتار اول: موارد جانشینی تعزیر به جای حد
۲۸۱	گفتار دوم: موارد جانشینی حد از تعزیر
۲۸۲	گفتار سوم: موارد تشدید مجازات
۲۸۲	۱- جرم در زمان یا مکان مقدس
۲۸۳	۲- تکرار جرم
۲۸۴	فصل چهارم: تکرار جرایم
۲۸۴	گفتار اول: شرایط تکرار
۲۸۵	گفتار دوم: اقوال فقها و مستندات
۲۸۷	گفتار سوم: تکرار در جرایم تعزیری

گفتار چهارم: تداخل جرایم.....	۲۸۹
گفتار پنجم: تداخل در جرایم تعزیری.....	۲۹۴
گفتار ششم: اهل سنت و تداخل جرایم.....	۲۹۵
فصل پنجم: راههای عمومی اثبات جرایم.....	۲۹۸
گفتار اول: گواهان و شهود.....	۲۹۸
گفتار دوم: اقرار.....	۳۰۵
الف) تعریف اقرار.....	۳۰۵
ب) شرایط عمومی اقرار.....	۳۰۵
ج) دلیل حجیت اقرار.....	۳۰۷
د) فرق اقرار و گواه.....	۳۰۸
گفتار سوم: علم قاضی.....	۳۱۰
۱- حجیت طلب.....	۳۱۱
۲- عدم حجیت مطلق.....	۳۱۵
۳- حجیت علم قاضی در حقوق الناس و عدم حجیت در حقوق الله.....	۳۱۵
۴- حجیت علم قاضی در حقوق الله و عدم حجیت آن در حقوق الناس.....	۳۱۵
فصل ششم: قرابت در مسئولیت کیفری.....	۳۱۹
گفتار اول: نقش قرابت در زنا.....	۳۱۹
گفتار دوم: تأثیر قرابت در حدّ قذف.....	۳۲۲
گفتار سوم: تأثیر قرابت در حدّ سرقت.....	۳۲۲
گفتار چهارم: نقش خویشاوندی در قتل.....	۳۲۳
گفتار پنجم: ترک نفقه و تأثیر قرابت.....	۳۲۵
گفتار ششم: تأثیر قرابت در ربا.....	۳۲۶
بخش چهارم: شرایط اجرای مجازاتها.....	۳۲۹
مقدمه.....	۳۳۱
فصل اول: تفاوتها و افتراقها.....	۳۳۲
گفتار اول: تفاوت جرایم حدّی با جرایم تعزیری.....	۳۳۲
الف) تفاوت حدّ و تعزیر از نظر امامیه.....	۳۳۲
ب) تفاوت حدّ و تعزیر از نظر اهل سنت.....	۳۳۸
گفتار دوم: تفاوت تعزیر با امر به معروف و نهی از منکر.....	۳۴۱
گفتار سوم: تفاوت تعزیر با تأدیب.....	۳۴۶

۳۴۶	الف) تأدیب در لغت
۳۴۶	ب) تأدیب در کلام و هبران معصوم
۳۴۷	ج) تأدیب در کلام فقها
۳۴۸	د) تفاوت بین تعزیر و تأدیب
۳۴۹	گفتار چهارم: تفاوت حد با قصاص
۳۵۱	فصل دوم: سیاست جنایی اسلام
۳۵۱	گفتار اول: بزه پوشی
۳۵۱	۱- ترغیب مجرم به بزه پوشی
۳۵۲	۲- ترغیب گناهان در نهانسازی جرایم مستوجب حد
۳۵۴	گفتار دوم: تدابیر کیفر زدایی
۳۵۴	۱- توبه و بخشش آن
۳۵۶	۲- قاعده دوم
۳۵۷	۳- انکار پس از اقرار
۳۵۷	۴- مرگ جانی
۳۵۸	۵- مرگ بزه‌دیده
۳۵۸	گفتار سوم: شرایط اقامه کننده احکام (اعم از حد یا تعزیر)
۳۶۳	۱. افتراق فتوی از حکم
۳۶۴	۲. تجدید نظر در حکم قاضی
۳۶۶	گفتار چهارم: شرایط بزه‌کار
۳۶۹	گفتار پنجم: شرایط مجازات‌های اجرائی
۳۷۱	فصل سوم: زندان در اسلام
۳۷۱	گفتار اول: زندان و انگیزه‌ها
۳۷۴	گفتار دوم: دلایل مشروعیت زندان
۳۷۵	گفتار سوم: اقسام زندان
۳۸۰	گفتار چهارم: انواع زندان
۳۸۱	گفتار پنجم: ضابطه کلی فقهی
۳۸۶	نتیجه‌گیری
۳۹۱	منابع و مآخذ

پیشگفتار

انسان براساس خلقت در مسیر تکاملی خود استعداد آن را دارد که به مقام خلیفه الهی برسد، به گونه‌ای که امر و نهی او در نظام طبیعت با اذن الهی، خواسته خداوندی شمرده شده و طبیعت، ناچار به پذیرش آن باشد. این استعداد به دلیل روح مجردی می‌باشد که خداوند در انسان دمیده است «و نفخت فیہ من روحی»^۱

انسانی که دارای دو بعد جسمانی و روحانی است زمانی می‌تواند به چنان مقام والایی دست یابد که به فرامین الهی ابلاغ شده توسط پیامبر عظیم‌الشأن اسلام عمل نموده و از آن حرکت کند درحالی‌که انسان در بعد مادی و جسمانی خود، به دلیل داشتن غرایز و تمایلات مادی فراوان، پا از مرزها فراتر نهاده و به حقوق فرد و جامعه تجاوز می‌کند، از آنجایی که تخلف از دستورات و قوانین الهی و ارتکاب اعمال مجرمانه مانع رشد و کمال انسانی می‌باشد و مبارزه با جرم و انحراف یکی از اهداف مستقیم همه انبیا بوده لذا، اسلام برای جلوگیری از فتنه و فساد و نیز تنبیه، همه ابزارها را به کار گرفته و با توسل به اخلاق و دستورات تربیتی، رشد و تقویت ایمانی، مشوقهای ضروری و عبرت‌آموزی‌های تاریخی و نیز یادآوری سنتهای تغییرناپذیر خداوندی به مثابه «آخر الذوالکی»^۲ مجازاتهایی را با نام حدود- تعزیرات- قصاص برای سرکشان و فتنه‌انگیزان پیش‌بینی کرده است. اجرای حدود و تعزیرات درواقع نوعی مبارزه با موانع سعادت و رشد و تعالی انسان است و در آموزه‌های دینی، اعم از قرآن و کلمات معصومان با تعبیر گوناگون بدان پرداخته شد که به نمونه‌هایی از آن اشاره می‌شود:

۱. حیات‌بخشی

جامعه‌ای که در آن حقوق فرد و جامعه محترم شمرده نشود و بی‌عدالتی، ظلم، فساد و فتنه در آن رایج باشد، همانند جسمی بی‌جان و نیازمند دمیدن روح زندگی

۱- حجر: ۲۹.

۲- نهج‌البلاغه، خطبه ۱۶۸.

است. امام کاظم (ع) درباره آیه «یحی الارض بعد موتها»^۱ می‌فرماید: مقصود این نیست که زمین را تنها با باران زنده می‌کند بلکه مقصود بعثت مردانی است که با برقراری عدالت و اقامه حدود، حیات زمین را تداوم می‌بخشند؛ زیرا منافع اجرای حدود برای زمین از آمدن باران به مدت چهل روز بیشتر است؛ «لیس یحییها بالقطر ولكن یبعث الله رجلاً فیحییون العدل فتحی الارض لایحیاء العدل، و لاقامه الحد لله عزوجل انفع فی الارض من القطر اربعین صباحاً»^۲

و مولا امیرمؤمنان نیز می‌فرماید: «لا یسعد احد الا باقامه حدود الله و لا یشقی احد الا باضاعتها»^۳ یعنی کسی خوشبخت نمی‌شود مگر با اجرای حدود الهی؛ چنانکه کسی شقی و بدبخت نشود مگر با ضایع ساختن و نادیده گرفتن حدود الهی.

۲. پیشگیری

پیشگیری به معنای عام، هر عملی است که بزه‌کار یا بزه‌ناکرده را از ارتکاب جرم باز می‌دارد. اما پیشگیری در معنای خاص عبارت است از تدابیری که مانع از رسیدن فرد بزه‌ناکرده به آستانه ارتکاب جرم می‌شود و به تعبیر حقوق کیفری، ارعاب عام یعنی پیشگیری از ارتکاب جرم از ناحیه افراد بزه‌ناکرده و ارعاب خاص یعنی پیشگیری از اقدام مجدد مجرمان سابقه‌دار به ارتکاب جرم. بنابراین، مجازات مجرمان نیز نوعی پیشگیری است؛ زیرا بسیاری از انسانها در صورتی که به دلیل مجرمیت مجازات شوند، از بیم عقوبت بار دیگر به سراغ آن جرم نخواهند رفت. شخصی به نام «زَرن» چنین نقل می‌کند: «در وضوخانه مسجد مشغول وضو بودم مردی آمد و وسایلش را در جایی قرار داد و مشغول وضو شد؛ من به او توجه کردم به صورتی که زمین خورد. دستهای خود را حایل قرار داد و از جا بلند شد و وضوی خود را به اتمام رساند و با تازیانه به سرم زد و فرمود: مواظب باش بار دیگر به کسی تنه نزدنی تا

۱- خداوند زمین را پس از فصل خزان و مرگ زمستانی زنده می‌کند. (روم: ۱۹)

۲- شیخ حر عاملی، وسائل الشیعه الی تحصیل مسائل الشریعه، ج ۱۸، ابواب مقدمات حدود باب ۱؛ محمدبن یعقوب اسحاق کلینی، الکافی، ج ۷، ص ۱۷۴.

۳- همان.